

Enhed
Kommunaljura

Telefonnotat om regler om stemmeflertal i udvalg

Sagsbehandler
Lise Brandi-
Hansen

Henvendelse

En kommune rettede henvendelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet med spørgsmål om, hvorvidt et forslag er vedtaget i et udvalg på 5 medlemmer, når 2 medlemmer stemmer for, 1 medlem stemmer imod, og 2 medlemmer undlader at stemme.

Koordineret med

Sagsnr.
2018 - 2625

Spørgsmålet giver anledning til at tage stilling til, om kravet om stemmeflertal i udvalg er et krav om stemmeflertal blandt de afgivne stemmer eller blandt de tilstedeværende medlemmer.

Doknr.
537255

Overvejelser

Dato
25-05-2018

§ 11, stk. 2 og 3, i lov om kommunernes styrelse har følgende ordlyd:

”Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, medmindre andet er særligt bestemt.”

Lovens § 20 indeholder i stk. 2 følgende bestemmelse:

”Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.”

Lovens § 50 b, stk. 2, har følgende ordlyd:

”Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.”

KL's og Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning ”Det politiske arbejde i kommunalbestyrelse og udvalg” (2017), indeholder i afsnit 4.5.2., ”Medlemmets ansvar for kommunalbestyrelsens beslutninger”, s. 34, bl.a. følgende:

”Der gælder ikke en generel pligt for kommunalbestyrelsesmedlemmer til at tage stilling til de forslag, der behandles i kommunalbestyrelsen. Der er mødepligt, men ikke stemmepligt. Men som kommunalbestyrelsesmedlem er man medansvarlig for lovligheden af de beslutninger, som kommunalbestyrelsen træffer. Anser man en beslutning for ulovlig, skal man derfor gøre opmærksom på det og aktivt stemme imod.”

Vejledningen indeholder i afsnit 4.5.3., ”Flertalsafgørelser i kommunalbestyrelsen”, s. 36, bl.a. følgende:

”Kravet om stemmeflerhed betyder, at en beslutning er truffet i overensstemmelse med et fremsat forslag, hvis der er flere stemmer for forslaget end imod det. Et forslag er derimod bortfaldet, hvis flere stemmer imod forslaget end for det, eller hvis der er stemmelighed.”

Af Hans B. Thomsen m.fl., Lov om Kommunernes styrelse med kommentarer, 2. udgave, 2010, s. 110, fremgår som en del af kommentaren til § 11 i lov om kommunernes styrelse følgende:

”Kravet om stemmeflertal indebærer, at beslutning ikke er truffet i overensstemmelse med et fremsat forslag hertil, dersom der ikke er flere stemmer for et forslag end imod det.”

Af Hans B. Thomsen m.fl., Lov om Kommunernes styrelse med kommentarer, 2. udgave, 2010, s. 448, fremgår som en del af kommentaren til lovens § 50 b, stk. 2, følgende:

”Et medlem har pligt til at stemme for et forslag til en beslutning, som kommunalbestyrelsen har pligt til at træffe. Er der tale om et forslag til en beslutning, som er ulovlig, har medlemmet pligt til at stemme mod beslutningen. Et medlem, der i disse tilfælde undlader at stemme, kan blive medansvarlig for den ulovlige beslutning, uanset om det afgivne votum »stemmer ikke« er uden indflydelse på resultatet. Medlemmet, der undlader at stemme, bliver således ikke kun ansvarlig for den ulovlige beslutning, hvis medlemmet ved at deltage i afstemningen kunne have hindret resultatet. ...

Bestemmelsen vedrører kun de tilstedeværende medlemmer.”

Af Erik Harder, Dansk Kommunalforvaltning 1, Kommunalbestyrelsen, 5. udg., 1988, s. 92 ff., fremgår bl.a.:

”Der er ... ingen tvivl om, at medlemmer, der er til stede, når en sag går til afstemning, er pligtig at tilkendegive deres standpunkt ved at stemme. Praksis svarer ikke hertil. Det forekommer ofte, at medlemmer søger at unddrage sig standpunkttagen ved at tilkendegive, at de ikke stemmer. Derved kan man måske unddrage sig et politisk ansvar over for vælgerne, men det retlige ansvar unddrager man sig ikke (Stl. § [nu: 50 b, stk. 2]). ...

... en beslutning er gyldig, selv om den er resultatet af en afstemning, hvor alle tilstedeværende medlemmer tilkendegiver deres standpunkt som ”stemmer-ikke”. Forslaget må så være bortfaldet, hvilket vil sige, at alle må bære ansvaret for at have stemt imod. Indenrigsministeriet har da også udtalt, at en beslutning, der var truffet ved en beslutning, hvor 7 ud af et udvalgs 9 tilstedeværende medlemmer undlod at stemme, ikke kunne anses som ugyldig (Skr. 2.2.1961).

Bestemmelserne i §§ 11 og 20 i lov om kommunernes styrelse om stemmeflertal i kommunalbestyrelse og udvalg er enslydende bortset fra, at der for så vidt angår det overordnede organ udtrykkeligt er taget højde for, at en anden afstemningsregel kan følge af anden bestemmelse.

På denne baggrund og under henvisning til, at de kommunale udvalgs medlemmer er valgt på en sådan måde, at udvalgenes politiske sammensætning som udgangspunkt skal afspejle kommunalbestyrelsens politiske sammensætning, er der efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke grundlag for at forstå reglerne om stemmeflertal i kommunalbestyrelse og udvalg forskelligt.

Et tilstedeværende medlem af kommunalbestyrelse eller udvalg, der ved en afstemning hverken stemmer for eller imod et forslag, har ikke tilkendegivet sin stilling til forslaget. Derfor vil medlemmet kunne pådrage sig et retligt ansvar for den beslutning, som kommunalbestyrelsen eller udvalg træffer, uanset om denne beslutning er en vedtagelse af et ulovligt forslag eller en afvisning af et forslag, der betyder, at kommunen tilsidesætter en handlepligt, den har efter loven.

Ansvarsreglen afspejler, at medlemmer, der afstår fra at stemme, ikke har taget stilling til det forslag, der stemmes om. De kan derfor ifalde ansvar for den beslutning, der træffes, uanset om det er en vedtagelse af eller en afvisning af et forslag.

Såfremt vedtagelse af et forslag i kommunalbestyrelse og udvalg krævede et flertal blandt de tilstedeværende medlemmer, måtte medlemmer, der ikke stemmer, imidlertid med hensyn til det retlige ansvar altid sidestilles med medlemmer, der har stemt nej til et forslag. Det er imidlertid ikke tilfældet, jf. ovenfor om deres medansvar for den truffe beslutning, uanset om den er en vedtagelse eller en afvisning.

Svar:

Økonomi- og Indenrigsministeriet har med henvisning til ovennævnte overvejelser svaret kommunen følgende:

- Reglerne om stemmeflertal skal forstås ens i kommunalbestyrelse og udvalg.
- Kravet om stemmeflertal betyder, at en beslutning er truffet i overensstemmelse med et fremsat forslag, hvis et flertal af de *afgivne* stemmer er for forslaget.
- I et udvalg på 5 medlemmer, hvor 2 medlemmer stemmer for et forslag, 1 medlem stemmer imod, og 2 medlemmer undlader at stemme, er forslaget således vedtaget.